

Bos

Een Vlaams bos: hoe ziet dat er uit en hoe wordt het beheerd?

Een peiling naar de karakteristieken van een doorsnee bos

Auteur: Ute De Meyer

Vorig jaar stuurde de Belgische Houtconfederatie, FEDUSTRIA, Indufed, FEBHEL en een 40-tal prominente houtverwerkende organisaties die Belgisch hout op de markt brengen en verwerken, een open brief naar alle Belgische boseigenaars en bosbeheerders. In deze brief kaartten ze de groeiende vraag naar gecertificeerd hout aan. Naar aanleiding van deze oproep heeft het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos (APB-NB) het initiatief genomen om een enquête uit te voeren bij boseigenaars en -beheerders over hun bos en het beheer ervan.

Als vertegenwoordiger van de private bos- en natuureigenaars in Vlaanderen, is het voor het APB-NB immers van belang om de vinger aan de pols te houden en inzicht te krijgen in het reilen en zeilen van het beheer van de private bossen. Op die manier kunnen we inspelen op de laatste evoluties en zorgen voor een goede informatiedoorstroming naar de Vlaamse overheid enerzijds en private terreinbeheerders anderzijds. In de enquête kwamen verschillende aspecten aan bod zoals enkele vragen over de bosoppervlakte, de functies van bos en natuurbeheerplannen. Hieronder vind je een analyse van de resultaten.

Het bos en De Bosgroepen

Dankzij de verspreiding van de enquête door Landelijk Vlaanderen en De Bosgroepen namen er heel wat mensen deel. In totaal startten er 691 personen met de enquête en vulden 60 % de volledige enquête in. Wanneer we de resultaten onder de loep nemen, zien we eerst en vooral dat de deelnemers vooral boseigenaars of -beheerders zijn (93 %) die aangesloten zijn bij De Bosgroepen (91 % of 551). De provincie Antwerpen is goed vertegenwoordigd met 26 % van de respondenten die aangesloten zijn bij Bosgroep

Zuiderkempen, op de voet gevolgd door Bosgroep Kempen Noord (21 %). Bosgroep Limburg komt op de derde plaats met zo'n 15 %. Deze resultaten komen uit de twee Vlaamse provincies die de hoogste bosindex hebben; respectievelijk 15,5 % voor Antwerpen en 19 % voor Limburg.

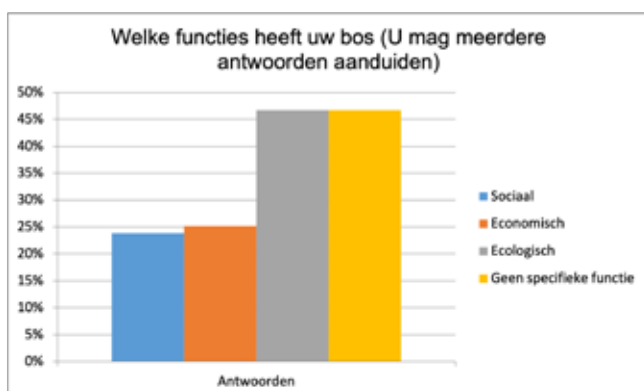
Wanneer we kijken naar de oppervlakte van het bos per eigenaar, zien we dat - zoals verwacht - bijna de helft van de respondenten bossen bezit die kleiner zijn dan 1 ha en 27 % tussen de 1 en 3 ha.

Dit wordt nogmaals bevestigd door de resultaten van de open vraag "Hoeveel bedraagt de oppervlakte (ha) van uw bos?" die 176 respondenten invulden. 75 van hen bezit een bos kleiner dan 1 ha, 45 een bos tussen 1 en 3 ha en slechts een enkeling respectievelijk 290 ha. Kortom, deze resultaten tonen aan dat De Bosgroepen erin slagen om kleine boseigenaars in Vlaanderen te groeperen.

Verder merken we op dat 72 % van de bossen niet opengesteld is voor het publiek. De vraag die we hierbij kunnen stellen is: in welke mate hebben zij hun bos werkelijk ontoegankelijk gemaakt door het plaatsen van het officiële signalisatiebord 'V14' (verboden toegang – private eigendom). In de huidige Vlaamse wetgeving is namelijk elk bos 'principeel toegankelijk'. Dit wil zeggen dat een wandelaar het recht heeft om op een bosweg – een al dan niet verhard pad waarop twee voetgangers naast elkaar kunnen stappen – te wandelen, of het nu om een private of een officiële weg gaat. Onder voetgangers wordt verstaan: wandelaars, joggers, langlaufers, fietsers jonger dan 9 jaar en rolstoelgebruikers.

Wanneer we naar de verschillende functies van het bos kijken (waarbij de deelnemers verschillende opties mochten aanduiden), zien we dat 25 % een economische functie heeft, 47 % geen specifieke functie heeft, 47 % een ecologische functie heeft en 24 % een sociale functie heeft. De weinige interesse in de economische functie weerspiegelt zich in de deelname aan de jaarlijkse houtverkoop bij De Bosgroepen; slechts 28,5 % gaf aan hieraan deel te nemen.

Een toekomst voor natuurbeheerplannen in Vlaanderen?

Aan de hand van de enquête stellen we vast dat er nog een groot potentieel is voor de opmaak van nieuwe natuurbeheerplannen bij private eigenaars. Iets minder dan de helft van de respondenten (48 %) gaf aan niet in het bezit te zijn van een (uitgebreid) bosbeheerplan of natuurbeheerplan. De voornaamste reden die zij aangeven om niet in te stappen, is omdat ze niet gebonden willen zijn aan een contract van 24 jaar. Als we kijken naar de andere redenen, zien we dat de bouseigenaars hun bos vaak 'te klein' achten om hiervoor een natuurbeheerplan op te stellen of dat ze reeds bezig zijn met de opmaak van een langetermijnvisie.

Van diegene die wel in het bezit van een beheerplan zijn, maakt 50 % of 139 respondenten deel uit van een gezamenlijk beheerplan.

In Vlaanderen is het immers mogelijk om meerdere eigenaars te verenigen in éénzelfde natuurbeheerplan, ook wel een gezamenlijk natuurbeheerplan genoemd. Ondanks de lage respons (96 respondenten) bij de vraag welk type natuurbeheerplan de respondent heeft, zien we dat iets meer dan de helft een type 1 heeft.

Conclusie

Eerst en vooral bevestigt de enquête de versnippering van het bosareaal in private eigendom in Vlaanderen; meer dan de helft van de respondenten bezit een bos kleiner dan 1 ha. Vele bouseigenaars zien hun kleine bosoppervlakte niet verenigbaar met een natuurbeheerplan waardoor er nog een groot potentieel is voor de opmaak van nieuwe natuurbeheerplannen.

Bouseigenaars moeten met andere woorden overtuigd worden dat de kleine oppervlakte van hun bos geen belemmering vormt om aan economische bosbouw te doen of om een langetermijnvisie op te stellen. Door zich aan te sluiten bij De Bosgroepen en zich te verenigen in boscomplexen, kan elke eigenaar namelijk zijn eigen accenten blijven leggen en kadert dit in een groter efficiënter, effectiever duurzaam bosbeheer.

Het globaal kader voor jouw natuurbeheerplan neem je best zo ruim mogelijk. Houd je langetermijnvisie in het achterhoofd.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland